ŞEMSİ SILKIM
Postası Yazarı
ŞEHİR

1958

İZMİRDE DE SENDİKA ŞUBESİ AÇTIK

Türkiye Maden, Madenî Eşya ve Makina Sanayii İşçileri Sendikasının yayın organıdır.

YIL: 2 — SAYI: 26

İdarehane : İstanbul Cağaloğlu, Nuruosmaniye Cad. No. 38
TELEFON : 27 21 98

10 MAYIS 1958

MADEN-İŞ

BİRLİKTEN KUVVET DOGAR

TÜSTAV
Arşivi
Kemal Sülker
Koleksiyonu

Maden — İş Sendikasının gelişmesi devam etmektedir. İzmir'de 27. 2. 1958 günü, Temsilcilik ihdas edilmiş ve Rıdvan Tezver Sendika Temsilcisi olmuştur. Yakında gerekli formalite tamamlanacak ve temsilcilik, şubeye inkılâp edecektir.

Yıl: 2 — Sayı: 26 15 Günde bir çıkar Fiatı: 15 Kuruş 10 Mayıs 1958 Cumartesi

Eğmir Madenindeki işçilere en ağır baskılar yapılıyor

Sosyal Politika

KEMÂL TÜRKLER

Bugün bütün Demokrasi dünyasının kabul etmiş olduğu bir husus vardır: Sosyal politika...

Demokrat memleketler Sosyal politika tatbiki ile komünizme karşı muafiyet kesbetmiş olurlar. Bu bakımdan Sosyal politikanın tek düşmanı komünizmdir. Türkiye sosyal politikayı tatbik etmektedir. Çünkü İş kanunu Sosyal sigortalar, yani ihtiyarlık, Hastalık, Kaza, Analık... sigortaları, İş emniyeti ve işçi sağlığı gibi hususlar bunun bir delilidir.

Fakat, şunu üzülerek kaydetmek yerinde olur ki, bazı hususî teşebbüs, bilerek veya bilmiyerek bu

(Devamı 4. sayfada)

Türkiye Maden—İş Sendikasının yeni kurulan 51 No lu İzmir Bölge Merkez Şubesi Müteşebbis kurul Başkanı Rıdvan TEZVER

Dümeks'in dayak attırdığı işçilerin hakkını arıyoruz

"Dümeks elbette yola gelecektir„

Eğmir Şube Başkanımız
ALİ PARLAK

İcabederse miting tertip edilerek protesto gösterisi de yapılacaktır.

Edremit - (Hususî): Dümeks Ticaret T.A.O. Eğmir Demir Maden işletmesinde, işçiler üzerindeki baskı son günlerde haddinden fazla artmıştır. Bütün gaye işçiyi Sendikadan soğutmak, istek ve şikâyetlerinden vazgeçirmektir. Müessese elinden gelen eziyeti yapmaktan geri durmamaktadır.

Ne işçiden ve ne de sendikadan, müessese müdürlüğü kat'iyyen, şikâyet veya yazı kabul etmemekte ve aldıklarına da cevap vermemektedir. İşçiler ve sendika idarecileri, ayni zamanda köylüler, maden arabaları ile şehre inip çıkmaktan menedilmişlerdir. İşçilerin bir kısmı bu sebepten her gün bütün gece yol yürümektedir.

Müteaddit defalar, bazı işçilerin sebebpsiz olarak tokatlandığı ve döğüldüğü görülmüş ve bu hâdiseler son günlerde aleni olarak sıklaşmıştır.

Bütün bu ağır ve çekilmez baskıya rağmen işçiler sendika etrafında toplanmakta ve sendikaya daha sıkı bağlanmaktadır.

Sendika Şubesi, Madendeki bir işçinin feci durumla-

(Devamı 4. üncü sayfada)

iskenderun işçilerinin müracaatları

Devlet Demir Yolları Mototren Deposu İşçilerine Sendikacılık hakkında İzahat verildi

İskenderun D.D. Yolları Mototren deposu işçilerinden Süreyya Aykut Maden - İş Sendikasına bir yazı göndermiştir. Yazıyı aynen neşrediyoruz:

"Gayretli çalışmalarınızın bizler üzerinde bırakmış olduğu intiba çok derindir. Sizler gibi fedakâr sendikacılarımızı Türk işçileri olmak sıfatıyla candan tebrik ederken her zaman sizlerden fedakârca çalışmakla biz işçilere önder olduğunuzdan dolayı sizleri hürmet ve muhabbet-

(Devamı 4. üncü sayfada)

**BU NÜSHADAN
80.000
Adet basılmıştır**

Bu Sayıda:

1. İkinci Sayfada Türk - İş ve Sendikalar Birliği hakkında haberler
2. Beraber öğrenelim adlı nefis bir yazı.
3. Üçüncü sayfamızda Eğmirde olup bitenler hakkında mühim bir etüd.
4. İş emniyeti noksanlığının bir işçinin hayatına mal oluşunun izahı.
5. Maden - İşin çıkardığı iş ihtilâflarının neticeleri.
6. Son sayfamızda Dümeks Demir madeninde bir hafta adlı röportajı.

Bulacaksınız

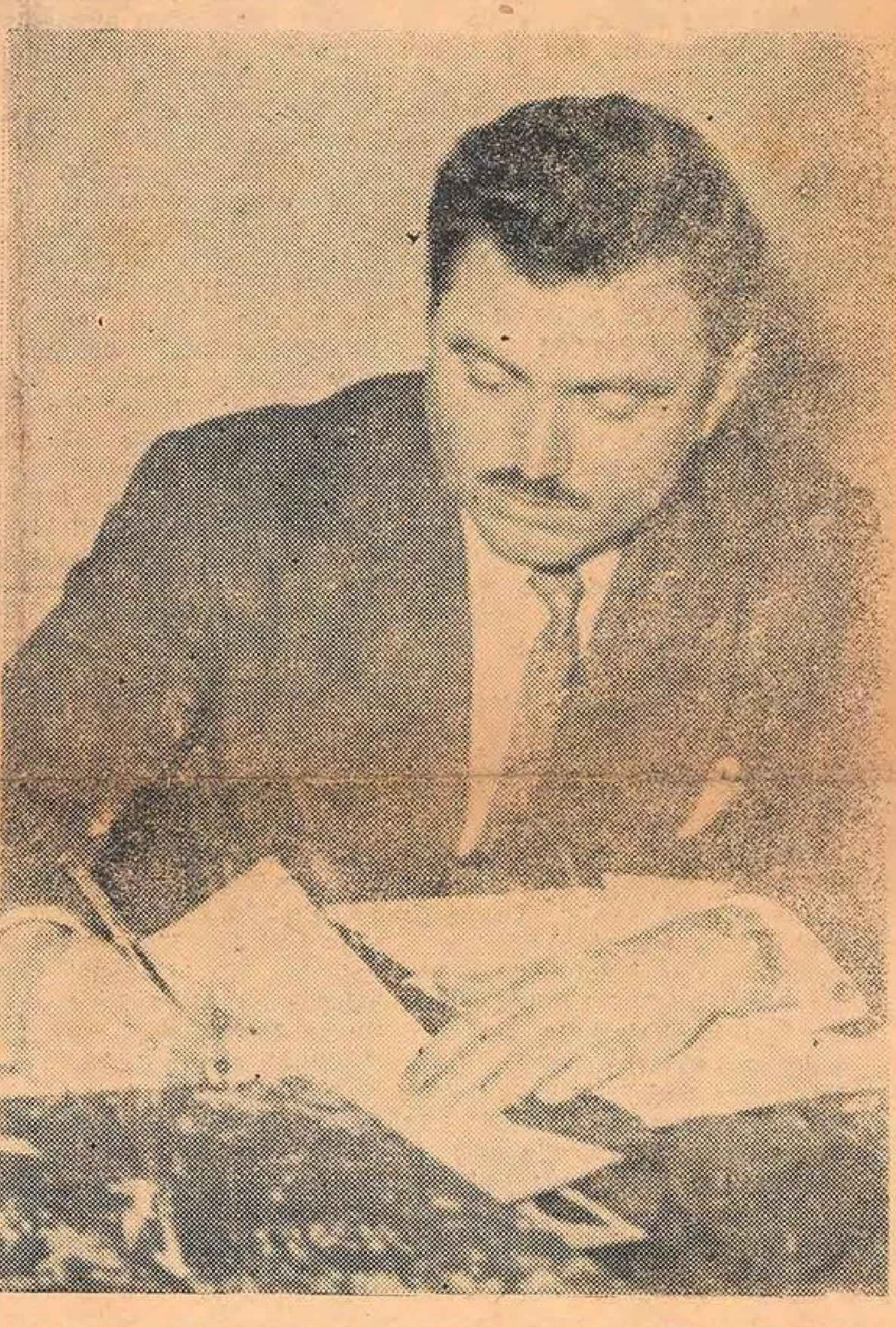

Hâdiseler hakkında izahat veren Genel Başkan K. Türkler

Yapı kooperatifine ortak olma müddeti uzatıldı

İlk 100 lira ay sonuna kadar verilebilecek, taksitlerin ödenmesine Haziranda başlanıyor

Maden — İş Sendikası Yapı Kooperatifi ortaklarına gönderdiği bir tamimde yeni ortakların 100 lira taksitlerini Mayıs ayı sonuna kadar ödemeleri gerektiği bildirmiştir. Ayrıca evvelce kooperatife ortak olanlar da taksitlerini Haziran ayı soiçinde ödemeleri gerekmektedir. Bu önemli tamimi aynen neşrediyoruz;

"Sendikamız Mensupları arasında Kurulması kararlaştırılan (TÜRKİYE MADEN - İŞ YAPI KOOPERATİ) ne iştirak hususunda dileğiniz daha önce tesbit edilmiş bulunmaktadır. Yalnız kurulmuş sırasında bazı mühim noktalar üzerinde kat'i karara varabilmek için, her ne kadar müracaat edenler arasında bir toplantı yapılması daha önceden kararlaştırılmışsa da gerek müracaatın çok fazla oluşu ve gerek müracaat edenlerin hususi durumları itibariyle muhtelif gruplarda bulunuşu dolayısıyle mümkün olmamış,

(Devamı 4. üncü sayfada)

Değirmisazda Garaj Şefi işçilerin Primini kesti

Mahkemeye verilen Necati Üçkayın işten uzaklaştırılmasına Garp Linyitleri işletmesi razı olmuyor.

Değirmisaz (Hususî) — Bundan evvelki sayımızda işçilere dayak attığını bildirdiğimiz Garaj Şefi Necati Üçkay bu hareketinden dolayı döğdüğü işçiler tarafından Emet Sulh Ceza mahkemesine baş vurarak şefin cezalandırılmasını ayni zamanda alenen tahkir ve döğdüğü için de 5000 lirada manevi tazminat ödemeye mahkûm edilmesi isteği ile dava açarak duruşma şahitlerin celbi için 5.5.958 gününe talik edilmiştir.

Mahkemeye verildiğini duyan bu şahıs türlü bahaneler ileri sürerek güya intikam almak için işçilerin ve bu işte şahit olarak bulunan diğer işçilerin primlerini kesmiştir. Bu yönden de ayrıca Sulh Hukuk mahkemesine dava açılmaya hazırlanılmaktadır.

Döğülen işçilerden Ali Kurt ile H. İbrahim Kahraman Sendikaya dilekçe ile müracaat ederek kendilerine Garaj şefi tarafından türlü hakaretler

(Devamı 4. üncü sayfada)

Anlayana

Gizli gizli Komünist Radyosu dinleyenler haddini bilmeli ?

Geçen hafta içerisinde, sendika dairesi gene dolup dolup boşaldı. Genel sekreterin başını kaşıyacak hali yoktu. Bunların içerisinde en enteresanı, Şakir Zümre Madeni Eşya Fabrikası işçilerininki idi. Mesele şu idi: Sık sık güya fabrikanın ham maddesi bitiyordu. Bu sebeple işçiler 1 -1,5 senedir uzun fasılalarla çalıştırılmıyor ve yarım yevmiye veriliyordu. Halbuki Ham madde yokluğu mücbir sebep sayılmıyordu. Sendika bunu iddia ediyordu. İddiasında haklıydı: Çünkü bu hususta bir çok içtihat kararları vardı. Hele iş varken işçiler normal mesai dışında gece gündüz çalıştırılmaya zorlanırsa.

Mesele işte bu idi: Uzun zamandır işçilerin yarım yevmiye almaktan iliklerine tak etmişti. Ve nihayet işçilerden 18 kişisi, işten atılmayı da göze alarak karar verdiler ve bundan birkaç hafta önce sendikaya müracaat ettiler. Sendika derhal müessese ile bir anlaşma teması yolunu aradı. Mümkün olmayınca meseleyi Mahkemeye intikâl ettirerek 18 dava açtı.

(Devamı 4. sayfada)

Türk - iş Temsilciler Meclisi Mühim bir Toplantı yaptı

Çalışma Vekili ve icra heyeti Başkanı Sendika Başkanlarına hitabede bulundular

Temsilciler Maden — İş gibi Türkiye tipi sendikanın daha faydalı olduğunu belirtti

Türk — İş Temsilciler Meclisi 14, 15, 16 4 — 1958 tarihlerinde Ankarada İşçi Sigortaları Kurumu salonunda toplanmıştır. Toplantıda mebuslar, sanayiciler, özel ve devlet sektörü genel müdürleri İşçi Sigortaları ve İş bulma kurumları ileri gelenleri hazır bulunmuştur.

Türk — İşe üye federasyon, birlik ve sendikalar başkan ve idarecileri ile diğer sendikalar temsilcilerinin katıldığı temsilciler meclisini icra heyeti başkanı Nuri Beşer mühim bir konuşma ile açmıştır.

BAŞKANIN MÜHİM KONUŞMASI

Beşer demiştir ki:

"Bize düşen ilk vazifelerin kanunların tadil ve yeni kanunlar çıkarılması için her imkândan istifade olduğu muhakkaktır. Bu vazifemizi yaparken kademe kademe bütün teşkilâtın görüşünü tesbit edecek, varacağımız neticeyi alâkalı makamlara sunarken cesaretle şunu ifade edeceğiz.

"Türk İşçileri böyle istiyor"

Bunu söylerken karşımızdakilerin hata etmediğimiz kanaatına varabilmeleri için sizlere göndereceğimiz tasarı örnekleri hakkında tâyin edeceğimiz müddet içinde görüşlerinizi bildirmenizde zaruret vardır. Bunun ihmal edilmemesi müstakbel çalışmalarımızın hızını arttıracaktır. Mes'uliyetlerini müdrik olan siz İşçi kardeşlerimin ihmali unutmayı, aldırmamazlığı teşkilâtlarımız kademelerinde hakim kılmıyacağınızdan eminim. Bu beşeri hastalıkların dinamik işçi sendikalarında yeri elbette ki olmıyacaktır. Türk işçilerinin mukaddes temsil emanetlerini üzerine alanların yetkilerini kötüye kullandıklarını görmiyeceğiz. Eğer camiamız içinde Sendikacılık ülküsünü unutan ve saflarımızın telkin ettiği Millî heyecanlar ve dinamik çalışmalar düzeninden ayrılanlar görülürse bunları topluluğumuzda ilk öne kendi üyeleri ve onları takiben hepimizin aramızdan koymakla cezalandırmakta tereddüt göstermiyeceğiz.

Ele almak kararında olduğumuz iş, teşkilât hukukunda süratle aydınlığa kavuşmaktır.

5018 sayılı Sendikalar kanunu süratle tâdil edilmelidir. Sendikalar bugün olduğu gibi yine istihsal esasına dayanan teşekküller halinde serbestçe kurulmalı ancak Sendikalar kongrelerinde bulunan üye veya delegelerinin üçte iki çoğunluk kararı ile mahallî birlikler, Federasyonlar kurabilmeli veya üye olabilmelidir. Ayrıca gayelerini benimsediği gayri siyasî Millî teşekküllere de katılabilmeli, Birlikler ve federasonlar kurabilmeli veya üye olabilmelidir. Ayrıca gayelerini benimsediği gayri siyasî Millî teşekküllere de katılabilmeli, Birlikler ve federasyonlar ve federasyonu veya mahalli birliği olmayan sendikalar konfederasyona girebilmelidir. Bu teşekküllerin yetkileri Konfederasyon tarafından bir iç tüzük halinde belirtilmeli, Konfederasyon Birlik ve Federasyonları, onlar da Sendikaları murakabe yetkisini haiz olmalıdır."

BELİRTİLEN TALEPLER:

Konfederasyon başkanı hitabesinin son kısmında şunları belirtmiştir:

Ele alınmasında lüzum gördüğümüz mevzularımız ve bu husustaki temennilerimiz kısaca şunlardır.

1 — İş kanunu tâdil edilmelidir. Bütün işçiler iş kanununa tabi olmalıdır. 2 — İş yerleri iş yönetmelikleri hazırlanırken Sendikaların tasvibi zarureti kanunlaşmalıdır. 3 — Kıdem tazminatı müessesesi islâh edilmelidir. 4 — Grev yasağı kaldırılmalıdır. 5 — Çalışma Vekâleti iş kolları için tek tip iç yönetmelikler hazırlamalıdır. 6 — İşçi mümessilliği kaldırılmalıdır. 7 — İşçiye ceza verme işçi ve işveren temsilcilerinin müşterek komisyonunda karara bağlanmalıdır.

8 — İşçi Sigortaları teşkilât kanununda tâdilat yapılmalıdır sigorta genel kurullarının yetkileri olmalıdır. 9 — İstanbul gibi büyük şehirlerdeki Şube Müdürlükleri bir Sigorta Bölge Müdürlüğüne bağlanmalıdır 10 — Sigorta kolları mevzuatı yeniden gözden geçirilmelidir.

11 — İş Bulma kurumu danışma kurulu muayyen yetkilerle teçhiz edilmelidir. 12 — Mahallî danışma kurulları ücret dalgalanışları ile ilgilenmeli asgarî ücret komisyonlarına esas olacak raporlar sunmalıdır. 13 — Çıraklık Müessesesi kurulmalıdır. 14 — İşçi eğitimine önem verilmelidir. 15 — Bütün iş yerlerinin işçileri ancak kurum kanalı ile temin etmeleri mecburiyeti konulmalıdır.

16 — Bölge Çalışma Müdürlüklerinin ve iş müfettişlerinin yetkileri arttırılmalıdır. 17 — İş verenlerin işçi sağlığı ve iş emniyeti bakımından gösterecekleri ihmallerin devamı halinde

(Devamı gelecek sayıda)

İŞÇİ ŞİKÂYETLERİ * Şâkir Zümre Fabrikasında çalışan işçilerden bir grup Maden - İş Sendikası merkezine gelerek çeşitli haksızlıklara uğradıklarını söylemiş ve şikâyette bulunmuşlardır. (Fotoğrafta işçiler ve onları dinleyen Genel Başkan görülüyor

İşçi Sendikaları birliğine yeni idareciler getirildi

Aidat ödemiyen sendikalar mevzuu kongrede fırtına kopardı

İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin yıllık kongresi 5 - 6 Nisan günleri Cibali İnhisarlar Tütün ve Sigara fabrikası yemekhanesinde yapılmıştır.

Kongreyi İstanbul İşçi Milletvekillerinden Mahmut Yüksel, Rüştü Güneri, Ankara işçi Milletvekili İsmail İnan, Türk - İş Konfederasyonu Başkanı Nuri Beşek genel Sekreter Cemil Gidir, muhasip Ömer Ergün, Amerika İktisat İşbirliği Misyonu Eski Başkanı Mr. Hover Bölge Çalışma Müdürü Sabih Türsan, Zonguldak maden işçileri sendikası ikinci başkanı Mehmet Alpdündar ve siyasi parti

Açış konuşmasını Birlik Başkanı Mehmet İnhanlı yaptıktan sonra başkanlık divanı seçimine geçilmiştir.

Divan heyeti başkanlığına Bahir Ersoy, vekilliklere de Lûtfi Ak, Melih Dölen ve iki kâtip seçildikten sonra gündeme uyularak aidat ödemiyen sendikaların durumları üzerinde müzakereler cereyan etmiştir.

Konuşanları Başkanlık divanı adına, Mehmet İnhanlı, Seyfi Demirsoy ve Celâl Beyaz cevaplandırmışlardır.

Neticede borçlu 11 sendikanın durumunun tetkiki için İbrahim Güzelce İbrahim Çetkin, Yaşar Cesim, İbrahim Dikelman Vahdet Aşandan müteşekkil 5 kişilik bir komisyon seçilmiştir.

Ayrıca hesap komisyonuna 5, tasnif komisyonuna da 15 kişi seçildikten sonra kongreye son verilmiştir. İkinci günkü toplantıda ise Tüzük tadili komisyonuna 8 kişi seçilmiş, fakat 3 de 2 ekseriyet olmadığından tüzük tadili yapılamamıştır. Yalnız, yeni İdare heyeti 6 ay sonra olağan üstü kongreye gidecek tüzük tadilini sağlıyacaktır.

FIRTINA KOPUYOR

Birliğe borcu olan sendikalar meselesinin müzakeresine geçilince salon bir anda karışmış, bir kısım delegeler salonu terke başlamıştır. Gürültüler arasında kürsüye çıkan konfederasyon başkanı Nuri Beşer, borçlu sendikalar hakkında ihraç kararı verilmesini önlemiştir.

Beşer borçlu sendikalar adına şahsen 500 lira avans yatırmıştır. Bu suretle vukuu muhtemel ayrılıklar ve kavgalar bertaraf edilmiştir.

TENKİDLER VE DİLEKLER

Başta İbrahim Güzelce, Lûtfi Beniak, Bilâl Sişman, İlyas Kahvecioğlu, Ragıp Arıgüzegin, Şerafettin Özdil, Vasfi Öncer, Muzaffer Alp, olduğu halde birçok delegeler konuşmuşlardır.

Bilhassa şu hususların yerine getirilmesini arzulamışlardır:

1 — Grev hakkı ile sendika hürriyetinin anayasa teminatı altına alınması ve Türk işçisine de grev yapabilmek serbestliğinin verilmesi.

2 — Sendikalar Kanununun bugünkü muğlak hükümlerinin ortadan kaldırılarak, yeni bir sendikalar kanununun meydana getirilmesi.

3 — İş Kanununun değiştirilerek, 13. ve 16. maddelerinin daha âdil esaslara bağlanması,

4 — Tekaüdlüğünü istiyen işçinin kıdem tazminatının 1950 ve kadar değil, işyerinden ayrıldığı tarihe kadar ve her yıl için 30 yevmiye üzerinden ödenmesi kadın işçilerin tekaüdiye süresinin 50 yaşa düşürülmesi;

5 — İşçi mesken dâvasının bir hükûmet programı halinde ele alınması ve işçilerin 30 yıl vade ile sıhhî evlere kavuşturulması,

Tenkidlere birlik başkanı Mehmet İnhanlı cevap verdikten sonra Nuri Beşer uzun gir konuşma yapmıştır. Beşer grev mevzuuna temasla demiştir ki: "Sabah kahvaltısından sonra nasıl ki insan öğle yemeği ihtiyacı hissederse, grev de işçinin en tabiî ihtiyacıdır.,,

Müteakiben İstanbul milletvekillerinden Mahmut Yüksel, Rüştü Güneri ve Ankara milletvekili İsmail İnan konuşma yapmışlardır. Bilâhire seçimlere geçilerek kongre sona ermiştir.

YENİ İDARECİLER

İşçi Sendikaları Birliği yeni idare heyetine şu sendikacılar seçilmiştir (Soyadına göre):

Lûtfi Ak, Kerim Akyüz, Emin Aklıeren, Celâl Beyaz, Seyfi Demirsoy, İbrahim Denizcier, Melih Dölen, Avni Erakalın, Zeki Gedik, Vahdet Gören, Safa Gürses, İbrahim Güzelce, Ziya Hepbir, Mehmet İnhanlı, Neşet Önal, Ahmet Sarıyer, Mehmet Ali Sarı, Mustafa Şahin, Hasan Türkay, Kemal Türkler, Yunus Yakar.

Yedek üyelerin ilk beşi, sıra ile: Mehmet Sürenkök, Rıza Kuas, İzzet Cilingir, Ahmet Muşlu, Vasfi Uğurdur.

Beraber Öğrenelim

Çocuğu vergi defterine işlenmemiş işçinin kesilen fazla vergisi

Oruçlu iken sinemaya gidilir mi? — Tazminat nasıl Hesaplanır? — İhtilâf Temsilcisi işten uzaklaştırılır mı? — Ham madde yokluğu ve Sendika — cumartesi çalışmaları.

Yazan: Kâzım Narmanlı

Muhterem üye ve okuyucularım Mübarek ramazan bayramı hepinize hayırlı olsun bayramın ikinci ve üçüncü günleri Sendikamız açıktı, gelen arkadaşlarımızla bayramlaşma imkânı bulduk. Allah daha uzun yıllar Türk milletini böyle mes'ut müreffeh kılsın, bizim Mıstık da Bayram sevinci ve Sendika başarılarını gönül ferahlığı ile takip ediyor, sizlerin o da bayramını kutlamaktadır.

Soru — Bahri İntipe

Askerden yeni geldim yeni seçilen İdare heyetini lûtfen tanıtın.

Cevap — Merkez idare heyetimiz şöyle teşekkül etti. Genel Başkan Vekili Kâzım Narmanlı, Başkan Vekili Hayri Güneş, Sekreter Ruhi Yümlü; Genel Sekreter Vekili Turhan Ayhan Muhasip Yunus Şaşmaz, Veznedar Cemalettin Kargaş, Azalar sırası ile Nurettin Kalpcan Mehmet Ali Uykal, Recep Ali Duman; Tahsin Şeşenoğlu; İsmail Sığın ve Aziz Kezler.

Soru — Şevket Şenova

Çocuğum olalı üç ay oldu sehven vergi karnesine işlenmemişi şimdi işlendi Üç aylık kesilen fazla vergi farkını alabilir miyim;

Cevap — Hayır Efendim alamazsınız, bundan sonrası ancak düzgün muamele görür.

Soru — İbrahim Özkan

Oruçlu iken sinemaya gidilir mi?

Cevap — Efendim sorunuza cevap verebilmek için sordum soruşturdum sizi tatmin edecek bir cevap hazırlayamadım amma Gece Postası işçi yazarı Kemal Sülkerin tavsiyesini söyliyeyim. Gece Postası Gazetesinde hanzlarla reportaj yapan Şemsi Ikıma sorulursa tatmin edici bir cevap alınır dediler, kısaca namaz vakti hariç insanı huylandırmayan fikir edinecek filimlere gidilir.

Soru — Hamdi Bulut

Alacağımız tazminat Nasıl hesaplanır.

Cevap — Bundan evvelki sayılarda kanunun bu maddelerini geniş izahlı yazmıştım. Üç seneyi geçtikten sonra şayet iş veren çıkarırsa her seneye 15 yevmiye öder İhbar müddetide her gün iki saat olmak üzere senelere göre değişir.

Soru — Yani Tırastelli

İhtilaftaki Temsilci İşten uzaklaştırılabilir mi?

Cevap — Hayır efendim İhtilaf müddetince 43 ncü madde onu da müdafa eder.

Soru — Hüseyin Demircioğlu

İhtilaf açılmışken İşyeri İşçi çıkarabliir mi?

Cevap — Çıkarır. Fakat tazminatını öder zammın, kabulünden sonra o arkadaşın alacağı kendisine tevdi edilir.

Soru — Emin Bayrak,

Hergün genişlemekte olan iş kolumuzdaki hammadde yokluğu ve İşçi çıkarılmasına karşı Sendika ne yapıyor.

Cevap — Sendikamıza müracaat edenlerin hemen hepsini işe yerleştirdik, hammadde yokluğu için de ilgili makamlarla temas halindeyiz, esas cemiyetimizin lâzım olduğu günler böyle zamanlardır. Lûtfen teşrif buyurun ve vaziyeti yerinde tetkik edin memnun olacaksınız bundan eminiz.

Soru — Dimitri Dohanis

Başka günlerde Cumartesiyi taksim etmek suretiyle cumartesi günü işveren bizi çalıştırmamak istiyor ne dersiniz;

Cevap — Sayın üye bu durum. Umumun arzusuna bağlıdır. Haftada 48 saat çalışmamız lâzım bunun haricindeki durumlar gönlün arzusuna bağlıdır. Yoksa kanunen böyle bir şekil yoktur. Selâmlar.

Değerli okuyucularım gazete zamanında çıkmıyor ve sorularımıza cevap geç veriliyor diye sitem etmektedirler. Özür dileriz. O kadar meşgulüz ki vazifeler o kadar ağır ilerleme okadar hızlı ki en son arkadaşa kadar bütün gücümüzle çalışmak mecburiyetindeyiz Affedin inşallah teşkilât daha çok genişler genişledikçe mesai arkadaşlarımız daha çoğalır her şey düzene daha güzel girer. Sorularınıza cevap vermek benim boynumun borcudur elimden geldiği kadar size faydalı olmaya bütün idareci arkadaşlar olarak çalışacağız emin olabilirsiniz. Zira kitlenin kontroluna her zaman hazırız iyi günler.

Hakikatlerin ışığı altında

Eğmirde olup bitenler

Sendika hüsnüniyetine karşı oyalama politikası iflâsa mahkûmdur

Sendika, milyonları kazanan şirketten işçi ücretlerini arttırmayı istedi. Dönüş parası olmadığı için Madende çalışanların hakkı mutlaka kabul ettirilecektir. Kanun da vicdan da bunu âmirdir.

1958 senesinin ilk günleriydi. Balıkesir bölgesi işçilerine yeni bir güneş doğuyordu: MADEN - İŞ!..

Türkiye Maden — İş Sendikası, Balıkesir bölgesine gün ışığı gibi girmişti. Daha doğrusu, ora işçilerinin tabiri ile HIZIR gibi erişmişti. Sendika ilk hedef olarak Eğmir dağındaki demir madenlerini görüyordu. Uzun zamandır bura işçileri hakkında geniş tetkikler yapmış, ve bir sendika teşkilâtının kurulması hususundaki ehemmiyeti görmüştü. Yemyeşil çam ormanları altındaki kırmızı demir cevherini Dümeks Ticaret T.A.O. şirketi almış uzun zamandır işletmekte idi.

Sendika senenin ilk haftası içersinde Madende çalışmakta bulunan bin işçiyi sendikalı yapmış ve üç günde şube teşkilâtını kuruvermişti. Bir taraftan da işçinin bitmek bilmiyen şikâyet ve müracaatları tesbit edilmiş, tasnife tabi tutulmuştu.

Memleketin muhtelif bölgelerinden şirket tarafından getirttirilen bin işçi bedava denecek bir ücretle çalıştırılmakta idi. Ne koğuşlar insan yatmaya yarar bir vaziyette ne yemekler yenecek durumda idi. Velhasıl kanunen yapılması lâzım gelen hiç bir husus bu işyerinde mevcut değildi. Sendika bu durum karşısında ne mi yapacaktı. Yapacak çok şey vardı. Fakat, sendika prensip olarak önce, meselelerin anlaşma yolu ile hallini talebetmeyi uygun görüyordu.

Sendika ilk olarak senelerdir 425 kuruştan 430 kuruşa çıkamıyan gündeliklere yüzde 60 zam istedi. Çünkü yapılan hesaplara göre şirket madenden milyonlar kazanmakta idi. Yüzde 60 değil 600 zam yapsa gene denizden bir maşrapa su almak kadar gelmiyecekti.

Sendika merkezi ile Dümeks Ticaret T.A.O. nın İstanbuldaki merkezi arasında temaslar başlamıştı.

Şirketin az çok yaşlı ve sureti haktan gibi görünen selâhiyetli temsilcisi Saffet Ocakoğlu, genç, fakat tecrübeli sendika reisine karşı makul davranıyordu. Nihayet şirket oyalama politikasını kendisine daha uygun bulmuştu. Öyle ya; niçin zam yapsındı. Gündeliklere en az birer lira zam kabullense şu kadar para edecekti. Yapmasa da işçi mecburen çalışıyordu. Çünkü Anadoludan türlü vaadlerle işçi getiriliyordu. Bir defa bu allahın dağına gelen işçi de kolay kolay gitme imkânı bulamıyordu. Çünkü köyünden türlü hayallerle üç kuruşunu kuşağına yerleştirerek yola düzülen köylü dağa zor geliyordu Madendeki durumu görünce bütün hayalleri suya düşüyor, derhal geri dönmek istiyordu ama, mümkün mü idi Dönüş için para lâzımdı. Para için de mecburen çalışmak icabediyordu. Aslında dönüş parası için çalışmanın da nafile olduğunu biliyordu. Çünkü, en az 3—5 ay çalışmak lâzımdı Bu durumu iyi bilen şirket işçi sıkıntısı çekmiyor, ücretlere zam yapmaya da lüzum görmüyordu O, sâdece para kazanmayı düşünüyordu. Memleketin iş gücü ölüyormuş umurunda değildi.

Sendika bunu anlamıştı. Tam bu sırada şirket bir teklifte bulundu. Yeni sene için Avrupada satış anlaşmaları tazelenecekti. sureti haktan görünen muhterem zat Avrupaya gidecekti. Zam anlaşmasının dönüşte yapılmasını talep ediyordu. Ve on gün sonra döneceğini söylüyordu. Sendika, Dümeks'e son bir şans daha tanıdı ve teklifi kabul etti. Fakat, şirketin Avrupa dönüşünde hangi lisanla karşısına çıkacağını da tahminden geri kalmadı.

Gayet basitti. işimiz çok iyi gitti; gelin işçilere zam yapalım, diyecek değildi ya. Sendika bunu on senedir kaç defa, kaç yerde tecrübe etmiş ve hep ayni netice ile karşılaşmıştı. Bu sefer de ayni olması lâzımdı ve öyle de oldu. Fakat, bu sefer çok enteresan bir de ilâvesi vardı. İşin içerisine politika karıştırılmak isteniyor zannedilebilirdi. Bakın nasıl;

Dümeks temsilcisi Saffet Ocakoğlu Avrupadan döndü Sendika reisi, iki mesai arkadaşı ile beraber olmak üzere şirket merkezinde buluşuldu.

Şirket dert yanıyordu. Anlaşma yapılamadığından çok az satış yapılabildiğinden bahsediliyordu. Hattâ, mevcut kadroyu bile muhafazaya imkân olmıyacaktı. Fakat tecrübeli sendikacıların karşısında perende atmak kolay değildi. Sendika reisi, üzüntüsünü bildirdi. Ve bir teklifte bulundu. Kadroyu azaltalım. fakat işçilerin hakkı olan zam verilsin diyordu.

Şirket temsilcisi, işin ciddi olduğunu anlayınca buna yanaşmadı. Çünkü, sendika işçiyi ellişer ellişer olarak başka işlere yerleştirecek, kadroyu 1000 den şirketin güya arzu ettiği gibi 400 e indirecekti.

Öyleye sendika reisi makul teklifte bulunuyordu. Satış yapılamıyorsa 1000 işçiyi tutmakta ne manâ vardı. Esasen Şirket, istediği anda istediği miktarda işçi bulmakta da mahir olduğuna göre..

Şirket teklife anaşmadı, kadroyu muhafaza etmek istediğini bildirdi ve ilâve ile (esasen çok az miktarda satış yaptık. O da mümkün olmuyor. Çünkü hükûmet fiatları düşük buluyor ve razı olmuyor. Bilhassa bu sebepten zam yapamayız, varın arkadaşlarınıza böylece söyleyin) diyerek baklayı ağızlarından çıkarmış oluyorlardı.

Kurnaz sendika reisi meseleyi derhal, kavradı. Ve arkadaşlarını alarak derhal oradan ayrıldı. Fakat meseleyi tetkik etmeden de karar vermek istemiyordu.

Olabilirdi; zam yapmak istemiyoruz, denilebilirdi. Fakat, bin işçi o zaman şirkete iyi gözle bakmıyacaktı. Ama bu işin içerisine Hükûmetin karıştırılması doğru olur muydu? Şirket bu işte de sendikaya belki âlet olarak kullanmak istiyordu. Bu imkânsız bir şeydi. İşçiler, zam yapılmama sebebini; hükûmetin fiatları düşük bulması olarak bileceklerdi.

Sendika uzun uzun düşündü, sendika siyaset yapmıyordu ve yapamazdı ama. şirketin işe siyaset karıştırması ihtimal dahilinde idi. Böylece şirket mensupları bir taşla iki kuş vurmuş olabilirdi: Hem ticari maksadını tahakkuk ettirmiş olur, hem de mensup olduğu partisine hizmet etmiş olurdu. Fakat, bu henüz bir tahmin halinde idi. Sendika bunu tetkikle görüşü doğru çıkarsa durumu bir raporla Hükûmete derhal bildirmek istiyordu. Böylece en büyük millî vazifesini de yapmış olacaktı. Nitekim, çok enteresan hususların çıkacağı ilk anda belli olmaya başlıyor gibiydi.

(Devamı var)

MÜTEKÂKİL SEMİNER ★ İstanbulda açılan I. mütekâmil İşçi seminerine her sendikadan bir idareci katılmıştır. Üyeleri en fazla olan Sendikalardan seçilen idareciler (Resimde) Türk ve Amerikan hocalardan ders görmüşlerdir.

MADEN - İŞ'in çıkardığı zam ihtilâfları devam ediyor

Sendikanın işçilerin hayat seviyelerini yükseltmek için giriştiği teşebbüsler verimli neticeler veriyor

1 — Eyüp Müzevir Samancılar sokak da kurulu Pepo Uzsinay Çivi fabrikası işçilerini temsilen Türkiye Maden - İş Sendikasının İşçi ücretlerine zam mevzuunda çıkarmış olduğu İş ihtilâfı 4.4.958 Cumartesi günü bir uzlaşmaya varılmış ve İşçilere yüzde 15- yüzde 20 nisbetinde bir zam sağlanmıştır.

*

2 — Kâğıthanede Kurulu Küme Sanayii Kurşun fabrikası İşçilerini temsilen Maden - İş Sendikası tarafından açılan İşçi ücretlerine zam mevzuundaki İş ihtilâfına işveren üç toplantıya da iştirak etmediğinden İl Hakem Kuruluna intikal etmiştir.

*

3 — Kadıköy Hasan Paşada kurulu M. Kimya ve Boya fabrikası işçilerini temsilen Maden - İş Sendikası tarafından açılmış bulunan iş ihtilâfı uzlaşma Kesin toplantısında bir uzlaşmaya varılmış ve 660 ücretlere günde 100 kuruş 660 dan düşük olan ücretlerin 760 kuruşa iblağı ve 760 kuruştan yukarı olan ücretlere 150 kuruş zam temin edilmiştir.

*

4— Eyüp Silâhtarağada kurulu Gayret Demir çekme Fb. da açılmış bulunan İş ihtilâfı İl Hakem Kuruluna intikal etmiştir.

*

5 — Topkapı Davutpaşa caddesinde Kurulu Akümülâtör ve yedekleri Fb. da açılmış bulunan iş ihtilâfından işveren işçi ücretlerine 100 kuruş zam yapmayı kabul etmiş fakat işçiler, Sendika burada hiç bir sıhhi tertibatın olmadığını ve zehirli iş olması sebebi ile kabul etmemiş olduklarından ihtilâf kesin uzlaşmaya intikal etmiştir.

*

6 — Topçular Kışla caddesi İncirli Sokakda kurulu Davit Kohen Kurşun fabrikasında açılmış bulunan iş ihtilâfı işveren mal yokluğunu sebep göstererek işçilere zam yapmayı reddetmiş ihtilâf İl Hakem kuruluna intikal etmiştir.

*

7 — Topkapı Gümüşsuyu caddesinde kurulu Timka Kilit fabrikası ihtilâfı kesin uzlaşmaya intikal etmiştir.

*

8 — Toptaşı Namık Kemal caddesi No: 66-1 de Kurulu Arı Akümülâtör fabrikası ihtilâfı kesin uzlaşmaya intikal etmiştir.

İş emniyeti noksanlığı bir işçinin Hayatına maloldu

En üst ocaktan yuvarlanan taş, en son ocakta çalışan bir babayiğidi anîde yere serdi

Dümeks Ticaret T.A.O. Eğmir Demir Maden işletmesinde feci bir kaza olmuştu. İş emniyeti olmaması dolayısıyla en üst ocaktan bir taş yuvarlanmış bu taş en son ocakta bir işçiye çarpmıştı. Yozgatın Surgun kazası Dişli köyünden olan işçi hastahanede ölmüştü.

Kaza aslında bir kaza sayılmazdı; çünkü Maden ocaklarında iş emniyeti nazara alınmıyordu. Türkiye Maden — İş Sendikası, bu mühim noksanlığı gördü; ocaklar çok dardı; yollar dar ve uydurma idi. İşçiler Kamyon doldururken dahi güçlük çekiyorlardı. Her an işçilerin, kademe kademe olan açık ocaklardan, birinden diğerine düşmek ihtimali vardı. Hele bir infilâk anında işçiler telaşa düşüyor perişan oluyorlardı.

Sendika reisi, iş emniyeti meselesini Müesseseye bildirdi, Ocaklar ve yollar mevzuata uygun olmalı diyordu. Müessese onu mühendisimiz bilir, dedi. reddetti. Mühendisleri bilirdi ama işte böyle bilirdi. Mühendis kanundan ne anlıyacaktı. Maden — İş Reisi Mühendis değildi. Fakat; kanun adamıydı

Ve işte sonunda o haklı çıkmıştı. Ya o taş; bir işçi yerine 50-100 kişilik bir işçi grubu yakalasaydı haller nice olurdu; İşçileri Dümeks değil, Allah korumuştu.

Ölen işçinin feci akibetini, işçilerden Ordulu bir şair arkadaşı kaleme almış, Türkü yakmışt. Şehit arkadaşlarının türküsünü bütün işçiler öğrenmekte yarış ettiler. Şimdi bütün Balıkesir bölgesi Maden ocaklarında bu türkü söyleniyor.

Türkü aynen aşağıdadır.

Felek bana mı bu kara yazılar
Maden taşı çarptı canım sızılar
Hasret gidiyorum, Körpe Kuzular
Kaderim Budur kardeş acıma
Kan damlıyor damla damla içime

Orucumu tuttumda bayram etmedim,
Hakkın emrinden dışa gitmedim,
Gençliğin tadını henüz tadmadım,
Yaram derindir anam acıma
Kan damlıyor damla damla içime

Vinçten Düşen de bizim inişte
Herkeste şaştı sonraki işte,
Arkadaşların Gözleri yaşta
Halim Pek acıklı Babam acıma
Kan Akıyor damla damla içime,

Taş Koptu hızla geliyor,
Benim şaştığımı mevla da biliyor,
Öksüz Kuzular baba diye meliyor,
Yaram derindir kanlarım akar
Silada yavrular yoluma bakar,

Yabaya dolaştım, vermedi yolum,
Kayıp ettin, kardeş sağım ile solum,
Layık mıdır bana genç yaşta ölüm,
Parcalandı kafam kanlarım akar
Silada Öksüzlerim yollara bakar,

Dolaştım Yabaya taş vermez aman,
Sana yolcuyum mevla yetiştir iman
Yardımcım Muhammetle Hazreti kur'an
Parcalandı vucudum kanlarım akar
Silada Öksüzlerim yollara bakar,

Ah çekip de ağlar halimi gören
Dönmeyesiye getirdi O kara tren
Selamlar götürün silaya eren
Yaram derindir kardeş acıma
Melhem bulunmaz benim yareme

Viyâyet Yozgat kazamdır Sorgun
Kanlarım akar damarlar durgun
Varınca Dişli köyüne annemi sorun
Yaram derindir yavrular acıma
Melhem de bulunmadı şu benim sancıma

Yavrularım çoktur matemle yası
Şu ölümün acep var mı çaresi
Teselli eyle çocuklar kardeşim
Halim pek acıklı kanlarım akar
Silada yavrular yollara bakar

Yattım hastahaneye dilim dönmez
Bir dahi dünyayı gözlerim görmez
Vadesi yetenler silaya ermez
Yaram derindir kanlarım akar
Silada yavrular yollara bakar.

Eğmir dağlarında döküldü kanım
Karalar bağlasın talihsiz yarim
Mahşerde kavuşuruz yavrular bilin
Kavuşamadım kuzulara gider gücüme
Ilık ılık kan akıyor içime ,

Bu ölüme dayanmaz kimsenin özü
Getirdim kışıda görmedim yazı
Calışın amma unutman kurba azizi
Hasret gidiyorum gider gücüme
Kanlar akar gözlerimin içine

Bilseydim bu gurbete çıkmazdım
Ticaret deyipte adım
Bu acıklı ölümü bende tatmazdım,
Yaram derindir kardeş acıma,
Ilık ılık kan akıyor içime,

Silada ana baba halimi bilmiyor
Azrail gelmiş de canımı alıyor
Geride yavrular öksüz kalıyor
Yaram derindir kanlarım akar
Silada yavrular yoluma bakar
Ordulu açık yazar destanımı
Eğmir madeni içti kanımı
Yarın ulu divanda unutman beni
Yaram derindir kanlarım akar
Silada garip ana yoluma bakar

Ordu Vilâyetinin Gölköy kazasından Süleymaniye köyünden 934 doğumlu Cafer Gündoğdu

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:
KEMAL TÜRKLER
İçtimaî - İktisadî - Fikir
Magazin Gazetesidir.
Basıldığı yer:
VAKIT MATBAASI

İŞYERLERİNDEN RÖPORTAJLAR

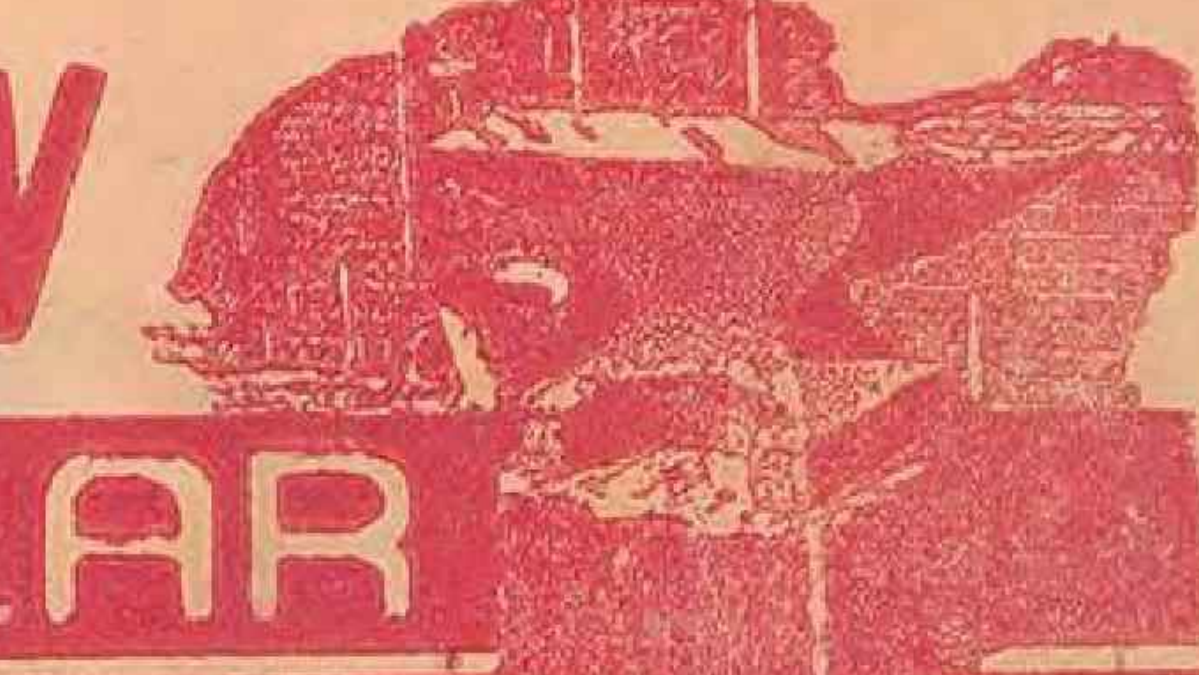

Dümeks Demir

Madeninde 1 Hafta

HAZIRLAYAN:

Maden — İş RÖPORTAJ EKİBİ

Eğmir Köylüleri ve Dümeks

-1-

Köylüler, sanki dert küpü idiler. Tarlalarının alınmasına üzgündüler. Çeşmeleri yok olmuştu. Camileri yıkılmıştı. Bir kaç hasır, bir kaç çinko ile bir örtü yapılıp, Ramazan namazını olsun kılmalarına müsaade edilmesi için yalvarıyorlardı.

Güzel memleketimizin en güzel yerlerinden birisi de Ege Bölgesinin Marmara Kısımlarıdır. Balıkesirden vesaite bindiniz mi, Edremit'e doğru bu şirin bölge güzelleştikçe güzelleşir. İnsan içinde acaip bir his duyar; Bu his, çocukların veya genç kızların duymakta oldukları hissin aynisidir.

Otobüste Türkiye Maden - İş Sendikası reisi ile beraberiz. Etrafımız köylülerle dolu. Ayni şeyi ikimiz de beraber düşünmüşüz. Reis kulağıma eğilerek, bu yolcular arasında bazılarının Maden işçisi olduklarını zannederim, diyor. Ben de ayni şeyi düşündüm, nereden tahmin ettiniz? Bana arasıra işte böyle malum olur, diyor. Bakışarak gülüşüyoruz. Mütevazi halimizden hiç şikâyetçi değiliz, hatta memnunuz bile.

Maden - İş Reisi Kemal Türkler, müessese tarafından davet edilmişti. Müessese onu kendi vesaiti ile götürmek ve geceleri de Akçayda deniz kenarındaki köşklerinde misafir etmek istiyordu. Fakat, prensip sahibi reis bunu kabul etmedi. Kibar bir şekilde reddetti.

— "Niye kabul etmediniz, bunda hüsnüniyet dışı ne olabilirdi?" diyecek oldum. kaşları çatıldı, suratı asıldı, gerilmiş dudakları arasından inler gibi," köydeki bir işçinin beni misafir edeceği yatakta veya sendikaya serecekleri bir şiltede daha rahat yatarım. otobüs yolculuğuna da çok eskiden alışkınım,, diye cevaplandırdı ve hemen o mevzuu kapadık, epey de sıkıntıya girmiştim hani.,,

*

Evet, geldiğimiz yeri söylemeyi unuttum. Burası Balıkesir Vilayetinin Edremit kazasının, Havran Nahiyesinin Eğmir köyü. Yani Balıkesirden Edremite giderken sağ tarafta kıpkırmızı bir dağ görürsünüz, işte orası. Burada memleketin yer altı servetlerinden birisi yatmaktadır. Kalitesi çok yüksek Demir cevheri Dümeks Ticaret T.A.O. tarafından uzun zamandır işletilmektedir. Karşıdan basamak, basamak, merdiven şeklinde Maden, hani o bazı Hint veya eski zaman insanlarını tasvir eder filmlerde gördüğümüz tapınaklar gibi heybetiyle çökmüş vaziyette görülüyor. Yaklaştıkça karınca gibi çalışan işçileri görmek mümkün oluyor. Bu Madende bin işçi çalıştırılıyor. Fakat, işçilerin durumları yürekler acısıdır. Her ne ise şimdi yolumuza devam edelim. Ve iş yerinin durumunu sırası ile resimleri ile birlikte yaşatmaya çalışalım. Biz böylece düşünceye dalmışken köye gelmişiz. Köylünün ekseriyeti mecbur olduğu için bu madende çalışmakta.

Kamyonlardan inerken köylüler etrafımızı sardılar. Hepsinin rengi maden tozu gibi soluk. Halbuki biz neler tehayyül etmiştik. Memleketin yer altı zenginlikleri memleketin servetidir. Ve bu servet önce bulunduğu yerdeki insanlardan başlamak üzere memleketi refaha kavuşturur.

Öyle ya diyorduk; köylüler senelerdir üzerinde habersiz oturdukları madenden elbette istifade ederler. Ve bu köy halkı oldukça zenginleşmiştir. Düşünün bir kere, derinliğe doğru 85 metre kalınlığında sırf demir cevheri. Ayni demir renginde. Havada kalınca okside olarak kırmızılaşıyor. En üstte, bazı yerlerde yarım metre kadar toprakımsı moloz ya var ya yok. Altı katıksız sırf cevher Demir cevheri, yani memleketin bu gün sıkıntısını çekmekte olduğu demirin ham maddesi., Ne yazıkki işleten şirket tarafından dışarıya satılıyor.

*

Köylülerle köy kahvesinde muhabbete daldık. Lâf olsun diye;

— Siz Tanrının talihli kullarıymışsınız., dedim..

— Neden Bey, diye hayretle bakakaldılar. İzah ettim. Öyle ya, Tanrı onları böyle bir servetin üstünde yaratmış onların babalarını veya dedelerini belki bundan haberdar etmemişti. ama, işte onlar bu servetin içine garkolmuşlar, zengin olmuşlardı. Dıştan bir şey belli olmuyordu ama her halde hepsinin evlerinde gizli yerlerde gömülü altın küpleri olmalıydı. Şaşırdılar. bazıları hırsla, bazıları gülerek bizi dinliyorlardı. Nihayet içlerinden birisi dayanamıyarak bağırdı:

— Sen ne diyon bey. bizlen eğleniyonuz mu allaaşkına!.

Biz de şaşırmıştık:

— Ne Münasebet dedik, bunda hayret edilecek veya eğlenecek ne var. Hakikati söylemek istedik dedik. Ve izah ettik. Gülmeye başlamışlardı. Öyleyse siz hakikatı bilmiyorsunuz dediler ve dert yapmaya başladılar.

Meğer bu köylüler dert küpü imiş. bitti zannettiğiniz bir sıra da meğer henüz yeni başlamışlar.

Madenle para bakımından onların hiç ilgisi yokmuş. Hele 425 kuruş yevmiye ile çalışmayı dahi bin türlü yalvarıp yakarmalarla elde etmekte imişler. Müessese isterse bir köylüyü hiç işe almaz veya istediği anda hiç bir hak tanımadan işten kovarmış.

Merak etmiştik, "peki,, dedim "bu madenin ocaklarının bulunduğu yerlerde sizin tarlarınız, arsalarınız yok mu, onları için hisse almıyor musunuz?

Dertlerine dokunmuştuk, Ne tarlası, ne hissesi bey, diye dertli dertli konuştular.

Ah o eski günler, diyorlardı. Herkesin kendine göre karınca kararınca tarlası yeri vardı. Eh!. geçinip gidiyorduk. Ne vakit Maden başladı, bizim de işimiz yavaş yavaş bozulmaya başladı. Madenin ilk başladığı günlerde sevinmiştik. Senelerdir tanrı bizi bu kupkuru dağda yaratmış diye yaşarken, bak altımızda ne varmış da haberimiz yokmuş, diye seviniyorduk. Haberimiz oldu ama, nafile, bir faydası da olmadı.

Köylüler artık açılmışlardı, birinin eksik bıraktığını öbürü tamamlıyordu.

Şirket, köylüye yerinden çıkan maden tonu nisbetinde hisse vermeye katiyen yanaşmamıştı. Köylünün tarlasını cüz'i miktarlarla satın almayı hesabına daha uygun bulmuştu. Köylünün dağ başında davandığı bir yer yoktu. Resmi devair veya mahkemelerde uğraşması imkânsızdı. Çünkü vesait yoktu. Yürüyerek şehre bir günde gidilip gelinmezdi. Artık başka işde yoktu. Ekmeği dahi madenin fırınından yemek mecburiyetinde idi. Şirket isterse bu ekmeği de parası ile olduğu halde vermiyebilir, ve köylüyü çoluk çocuk ölüme terkedebilirdi. Nihayet köylüler teker teker tarlalarını şirkete yok fiatına satmaya mecbur oldular. Aralarında satmamakta israr edenlerin tarlalarına moloz atıldı. Onlar da tarlaları böylece elden çıkarmak mecburiyetinde kaldılar. Ve bu gün ocaklar evlerin dibine gelip dayanmıştı. Köylüler istiyordu ki kendilerine evvela başka bir yerde bir köy inşa edilsin Bilahare yerleri alınsın. Halbuki şirket bu külfetli işe yanaşmıyor, onların evlerini de tarlaları gibi satın almak onları köyden temelli sürüp çıkarmak istiyordu. Köylüler bu durumu sayın Adnan Menderese dahi arzetmişler, Menderes onlara yeni bir köy inşa ettireceğini vadetmişti.

Köylülerin derdi bir türlü bitmiyordu. Akşam olmuş. Madenden gelenler de toplanmıştı. İçlerinde bir de tıpkı Nasrettin Hoca tipi olan bir Ali Dayı vardı: Çok hoş sohbetti. Konuşmasiyle ortalığı neşeye garkediyordu. Ama o gülmüyor, konuşuyor, konuşuyordu

— Sen ne diyon Bey, diyordu. Bu Maden ilkden benlen başladı. Burada ilk gazmayı ben vurdum. Emme şimdi nolduk. diyerek arkdaşlarına dönüyor,

— Ne susuyorsunuz be diye bağırıyordu. Köyümüzün çeşmesi noldu? Çatlak boru ile güya bize şirket su getirdi. diyordu. Öyle ya su borusu toprak altından getirilmeli idi. uydurmadan yer üstünden getirilirse, işte böyle soğuk havalarda don yaparak borular patlar ve o kadar emek de boşa giderdi. Şirket, bir de köyün çeşmesini böylece yok ettiği yetmiyormuş gibi, köyün esas ana suyunu istiyordu. Fakat, köylüler artık kolay kolay kanmıyorlardı. Köylü şehre inmek için maden vesaitine bindirilmiyordu. Hatta doğum gibi acil vakalarda bile. Bu sebepten gecen gün bir çocuk telef olmuştu.

Köyün camisi de yok olmuştu. Sözde burası müslüman köyü, biler de müslümanız diyordu. köylüler. Ve bizden rica ederek, "Bey siz bari söyleyinde şunlara, şöyle düzlük bir yere birkaç hasır sersinler, üstüne de şu çinko parçalarından bir örtö yapsınlar da hiç olmazsa bir ay ramazan namaz kılalım, dua edelim de müslümanlığımızı hatırlıyalım., diye yalvarıyorlardı. **(Devamı var)**

Eğmirde işçilere baskı yapılıyor

(Baştarafı 1. de)

rı hakkında, gerekli yerlere 10 günde 60 adet yazı yazmıştır.

Türkiye Maden - İş Sendikasının genel merüezi ise, bu işlerin günden güne ehemmiyet kesbetmekte olduğunu görmüş ve doğrudan doğruya ele almış bulunmaktadır. Genel Merkez bu işletme hakkında geniş tafsilatlı iki rapor hazırlatmıştır. Raporlardan birisi işyerinin ve içilerin durumlarını açıkça bildirmekte kanunun emrettiği hususların hiç birisinin tatbik edilmemekte olduğu, kanun hükmünün tatbiki gerektiği izah edilmektedir.

Bu rapor Başvekâlet, Çalışma Vekâleti, Ticaret Vekâleti ve Sanayi vekâleti ile alâkalı makamlara gönderilecektir.

İkinci raporun mahiyeti ise, sendika tarafından açıklanmamakla beraber, bunun sadece lüzum görülürse hükümete sunulacağı, fakat henüz tamamlanmadığı bildirilmiştir.

Müessese, işçi üzerindeki baskı hareketlerine devam ettiği takdirde, sendika genel merkezince, müessesenin bu yalnış tutumunu protesto maksadı ile bir miting yapma düşünülmektedir. Yalnız, bu husus henüz sendika genel idare kurulunca kararlaştırılmış değildir. Miting yer ve günü hakkında da bir husus açıklanmamıştır.

Sendika genel reisi Kemal Türkler şunları söylemiştir: "Biz onlara önce, her yerde olduğu gibi anlaşma yolu ile meselenin hallini teklif ettik; onlar reddettiler. Fakat, Dümeks, elbette bir gün yola gelecek, işçinin kanunen çizilmiş insanlık haklarını tanıyacaktır. Aksi halde, Eğmir dağında alın teri döken bin vatan evladının feci durumunu efkârı umumiye nezdinde açıklamaktan bizi kimse menetmiyecektir. Ve bundan da kat'iyetle emin bulunuyoruz.,,

---

Yapı kooperatifi

(Baştarafı 1. de)

müracaat eden üylerimizin önce ilişik beyannamedeki hususları hakkında malümat alınmasına lüzum hasıl olmuştur.

Beyannameler alındıktan sonra tasnif edilecek ve sıra numarası ile numaralandıktan sonra, aynı hususiyet taşıyan gruplar ayrı ayrı toplantıya çağrılacaktır.

Bu sebeple en geç bu ay sonuna kadar:

1 — İlişik Beyannameyi okunur bir şekilde doldurarak Sendikaya veriniz.

2 — Kooperatife intikal ettirilmek üzere sendika hesabı içerisinde açılan emanet hesabına makbuz mukabilind 100 lira yatırınız.

3 — Sendikaya aidat borcunuz varsa mutlaka ödeyiniz (Sendika üyesi olmayan veya aidatlarını tüzük hükümlerine göre muntazaman ödemeyenler Kooperatife ortak olamıyacaklar dır..)

4 — Sendikaya kendiniz gelemezseniz, ilişik beyanname ile 100 Lirayı işyerinizdeki sendika aidatlarını toplamakta olan Sendika mütemedi vasıtasıyla Sendikaya göndererek, Mutemedin paranızı Sendikaya yatırdığına dair makbuzu mutlaka ondan isteyiniz ve saklayınız.

5 — Makbuz tarihine göre Ortaklara sıra numarası verilecektir.

Malümat husulü rica olunur.,,

ANLAYANA

(Baştarafı 1. inci sayfada)

Fakat, işin enteresan tarafı bundan sonra başlıyordu. Müessese telâşa düşmüştü. Öyle ya bütün işçi bunca senedir eksik aldığı yarım yevmiyeleri şimdi hep birden istemeye kalkarsa, müessesenin hali nice olurdu. Çünkü, işçilerin bu davada haklı olduklarını onlar da biliyorlardı. Sendika reisi o beğenmedikleri çatık kaşlı adam doğru söylüyordu. Doğru söylüyordu ama onların işine gelmiyordu. Bilhassa bu işe patrondan çok hırslananların başında ustabaşı ve onun misali kimseler geliyordu.

Nihayet, Mesele enine boyuna uzun uzun düşünüldü; çeşitli hesaplar kuruldu. Aksilik, mesele haber olarak işçilerin resimleri ile birlikte Gece Postası gazetesinde de çıkmıştı. Önce işçi mümessilliği kanalından gazetenin tekzibi düşünüldü. Bu aralık sendika reisinin haletiruhiyesi kontrol ediliyordu, genç fakat, tecrübeli adam hiç renk vermiyordu. Yalnız, halinden keyifli olduğu belli oluyordu. Bu işçilerin çıkarılacağı açıklandı. Reis, iyi edersiniz, dedi. Ve sevinmişti.

Nihayet bu adamın karşısında buna benzer blöften numaraların sökmiyeceği anlaşıldı, vazgeçildi, yeni bir çare aramalıydı, ama nasıl? Bunu bilemiyecek ne vardı, işçiler müdür beyefendinin odasına çağırılır, bağrılır, çağrılır, hakaret edilir ve onlara istenilen yaptırılabilirdi. İmzalarını almak işten bile değildi. Bu kadar zamandır bu akılı niye düşünememişlerdi.

Derhal, düşünülen yapıldı Sayın ustabaşı, Mühterem Müdür Beyefendinin odasına bu işçilerden on tanesini topladı. İşçilere karşı açtı ağzını, yumdu gözünü, esti yağırdı. Fakat, nafile... Bir netice almak mümkün değildi. İşçiler, sanki sözbirliği etmiş gibi hep bir ağızdan: Sendikamız!.. diyorlar, başka birşey demiyorlardı.

Sayın ustabaşı efendi baktı ki iş yok, hepsi bu kadar. diyerek onları dışarı çıkardı.

İşçiler, ustabaşının hakaretlerine, bağrıp çağırmalarına cevap verememenin üzüntüsü içinde derhal sendikaya koşmuşlar, ustabaşının Mahkemeye verilmesini istiyorlardı.

Öyle ya ustabaşı onlara hakaret etmişti. Güya bir bir iki hafta evvelki Gece Postası gazetesinde çıkan şikâyetler bilmem hangi komünist radyosunda söylenmişti. İşçiler bunu sendika reisine yana yakıla anlattılar, çok üzülmüşlerdi. Halbuki tecrübeli reis hiç de onlar gibi değildi. Ve işçileri de teskin ederek neşelendirdi.

Bizim, Komünist radyoları ile işimiz olmadığı için, gizli gizli/ o radyoları takip etmiyoruz, diyordu sendika reisi. Demek kidevamlı olarak onları dinleyenler var.

Öyle ya o radyoları devamlı dinlemiyenler, konuşmalarını nereden bilecektiler. Bilhassa onların bu radyoları, gizli gizli takip etmekteki maksatları üzerinde durmak lâzım değil miydi?

SİVRİSİNEK

---

iskenderun işçilerinin Müracaatları

(Baştarafı 1. inci sayfada)

le selâmlarız.

Sendikanızın İskenderun teşkilâtında bir şubesini açmak istiyoruz. Bizler de sizlerin açılmış kanatlarına bir kuvvet takviyesi eklemek , niyetindeyiz! Bizlere kısa bir zamanda bir tüzük göndermek lutfunda bulunursanız açacağımız sendikamızın bu şubesini doğu vilâyetlerine teşmil ettirmekle sizler için hayırlı bir netice doğuracağına emin olmalısınız. İşte aydınlatıcı bir fikirle bizleri taltiflendirmek lutfunda bulunur arzumuzu yerine getirmenii saygılarımla arz eder hürmet ve muhabbetle ellerinizden sıkarım.,,

Maden - İş Sendikası Süreyya Aykut'a önemli bir yazı göndermiştir:

Yazıda denilmektedir ki:

"Sayın Süreyyya Aykut
D.D. Yolları Mototren Deposu
İşçilerinden - İskenderun

1 — 2/4/1958 Tarihli mek

2 — Kıymetli mektubunuzu aldık, çok memnun olduk. Sendikamıza karşı gösterdiğiniz yakın alaka cidden takdire şayandır.

Size biraz malumat vermek faydalıdır kanaatindeyiz.

a) Teşkilatımız içerisinde, şahsi menfaat gözeten ve bu gaye ile çalışan tek şahıs yoktur ve bu esas prensiptir. Bu belirttiğimiz husus sadece lafta değil, cidden hakikatte de öyledir.

b) Siyasi inanışlar bakımından her fert hürdür. Ve istediği fikir veya görüşe inanır veya istediği tarafı tutar. Fakat. İdareciler birbirlerinin hangi inanış sahibi olduğunu bilmezler ve mevzuu bahis olmaz.

Yukarıdaki iki fıkrada izah edilen hususlar hakkında, yolunu şaşıranlar olmuşşa, teşkilât cezasını vermiş veya temizlemiştir. Bu bakımdan, Sendikamızın içinde veya dışında kat'iyyen çok taraflı gruplar veya gruplaşmalar mevcut değildir. Ve ikilik unsuru mikroplarına yer verilmemiştir. Bütün mensuplarımız tek ideal peşindedir: Birlik.. Ve hakların müdafaası.,.

Bu mühim noktayı kısaca belirttikten sonra şu hususlarda izahat vermeyi faydalı buluyoruz:

Ana Tüzüğümüzün Şubelerle alakalı hükümlerine göre, Sendikamız şubeleri iki kısımdır.:

a) SEMT ŞUBELERİ: İdare kurulları 7 kisidir, hesap ve para işi ile uğraşmazlar. Bir bölge dahilinde bir kaç semt şubesi kurulabilir.

b) BÖLGE MERKEZ ŞUBELERİ: Her bölgede bir olmak üzere 11 kişilik idare kurulu vardır. Semt şubelerini idare eder. Kendine göre muhasebesi vardır. Sizin orada kuracağınız ilk sube BÖLGE MERKEZ ŞUBESİ olacak. veya onun vazifesini yapacaktır.

3 — Türkiye dahilinde Sendikamızın şube teşkilâtlarını kurmak, bir plân dahilinde olmaktadır. Bu duruma göre İskenderun'da şube kurmak işi biraz daha sonra idi. Böyle olmakla beraber, birlik. Beraberlik ve bilhassa Sendikamıza karşı duyduğunuz yakın alaka ve bağlılık hisleri, plânda değişiklik yapılmasına sebep olmuş ve bölgeniz dahilindeki teşkilâtlanma ön plâna alınmış bulunmaktadır.

Bu plânda değişiklik yapılmasına sebeb olan sizleri Sendikamız tarihi unutmıyacaktır.

4 — Orada Sendikamız teşkilatının kurulabilmesi için önce üye kaydı yapılarak, acele bize gönderilmesi lazımdır. Bu bakımdan şimdilik size 100 adet üye giriş kağıdı ile bir adet Tüzük gönderiyoruz. Tüzüğümüzün yeniden basılması için matbaaya verilmiş ve henüz ikmal edilmemiş olması dolayısiyle fazla miktarda gönderemedik. Önümüzdeki hafta matbu şekli ile basılmakta olan tüzüklerden bol miktarda göndereceğiz. Gönderdiğimiz teksir baskısı bir nüsha tüzük değişiklik olmayıp yalnız yardım sandığı kısmına 40 ıncı maddeden itibaren BİRİKTİRME kısmı ileve edilmiştir.

5 — Kayıt edilen her üyeden iki adet vesikalık Fotograf istenecektir.

6 — Sendika gazetemizden bundan böyle istediğiniz miktarda adresinize postalanacaktır..

7 — Bölgeniz dahilinde iş kolumuzda işçi miktarı, bunların ne gibi işlerde çalıştığı, hangi müesseseler ve ne fabrikaları olduğu, bunların sarih olarak ünvan ve adresleri, ve çalıştırdıkları işçi miktarı, işçilerin umumiyetle isteklerinin neler olduğu hakkında durumu tesbit eden mufassal raporun tarafınızdan tanzimi ile acele gönderilmesini rica ederiz.

8 — Kurulacak şubenin ilk Kongresine kadar. şube işlerini yürütmekle vazifeli ve selahiyetli 11 kişilik bir müteşbis (Adı Soyadı, doğum yeri ve yılı, mesleği, işyeri adresi, ev adresi ve baba adını havi) künye listesi ile birlikte, bu 11 kişinin kendi arasında gizli reyle seeçcekleri Başkan, Başkan Vekili, Sekreter, Muhasip ve Veznedar olmak üzere Şube icra kurulunun Sendika genel merkezine gönderilmesi gerekmektedir.

Bundan sonra yapılması gereken hususlar bilahare bildirilecektir.

Haklı ve mukaddes davamızda Tanrı sizleride muvaffak etsin.

Bütün mensuplarımız adına İskenderun'lu Kardeşlerimizi sevgi ile selamlar. işlerinizde başarılar dileriz.

Değirmisazda

(Baştarı 1. sayfada)

ve "eğer davanızdan vazgeçmediğiniz takdirde iş kanununun 16 ncı maddesi gereğince işinize son vereceğiz hiç bir yerde iş alamazsınız" diye tehditde bulunduğu Sendikanın bu işte çok pasif davrandığını işe derhal müdahale edilerek ikinci bir hâdisenin önlenmesini istemişlerdir.

Sendika İdare Kurulu bu iş üzerinde hassasiyetle durularak işçi ile işveren arasını bozan bu şahsın buradan alınmasını aksi takdirde ileride arzu edilmeyen her hangi bir hâdise zuhur ederse mesuliyetin kendilerine ait olacağını alâkalılara bildirmiştir.

Sosyal Politika

(Baştarafı 1. de)

nun tam tersini yapmaktadır. Bu gibi müesseseler hakkında ne hüküm vermelidir. Bu düşündürücü bir husustur.

Yalnız şurası muhakkaktır ki, her ne olursa olsun, bilhassa İş Hukukundaki müeyyidelerin artırılması gibi tedbirlerle, bazı hususi teşebbüsün, bu gün devletin kabul etmiş ve tatbik etmekte olduğu sosyal politikaya, aykırı iş görmelerine meydan verilmemelidir.